181. številka. V Ljubljani, v sredo 11. avgusta 1920. LIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličnо. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 180·—	celoletno	K 240·—
polletno	„ 90·—	polletno	„ 120·—
3 mesečno	„ 45·—	3 mesečno	„ 60·—
1 „	„ 15·—	„	„ 20·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Josip Hacin:

K uredbi o imovini neprijateljskih podanikov.

V »Službenih novinah« št. 149, izdanih dne 20. julija 1920, je izšla »Uredba o imovini neprijateljskih podanikov«, ki se je objavila v številki 88. »Uradnega lista« deželne vlade za Slovenijo z dne 28. julija 1920. Ta uredba vsebuje določbe, po katerih se priglašajo, popisujejo, stavljajo pod sekvester in likvidirajo imovine, pravice in interesi podanikov neprijateljskih držav.

Besedilo uredbe je sicer jasno za onega, ki se je podrobno pečal z določbami mirovne pogodbe, na katero se uredba sama sklicuje, jasno pa ni za lajika. Od vseh strani prihajajo vprašanja, katero premoženje spada pod določbe te uredbe, zlasti, ali spada pod določbe te uredbe avstrijsko premoženje, nahajajoče se na naših tleh.

V drugem odstavku člena I. pravi uredba, da mirovne pogodbe določajo, katere osebe se smatrajo za podanike neprijateljskih držav in katerih imovina se sme likvidirati. Člen 2. določa, da se imajo prijaviti in popisati imovine, pravice in interesi vsake vrste, ki pripadajo podanikom neprijateljskih držav. Po členu 16. se imovine, pravice in interesi, ki se morajo prijaviti in popisati, postavljati pod državni sekvester. Glasom člena 25. odreja minister za pravosodje po zaslišanju posvetovalnega odbora skladno z mirovnimi pogodbami likvidacijo imovin, pravic in interesov vsake vrste, postavljenih pod državni sekvester.

Iz teh citiranih določb sledi jasno, da se uredba o imovini neprijateljskih podanikov nanaša samo na ono premoženje podanikov neprijateljskih držav, katero se ima likvidirati v smislu mirovnih pogodb.

Člen 267. mirovne pogodbe z avstrijsko republiko pa določa, da se imovina, pravice in interesi avstrijskih podanikov na nekdanjem avstro-ogrskem ozemlju ne smejo likvidirati in da se morajo vrniti upravičencem popolnoma prosti, v stanju, v katerem so bili pred 3. novembrom 1918. Ta člen se pa ne tiče nekdanje avstrijske državne imovine, pravic in interesov, kakor tudi ne lastnine avstrijskih državljanov na ladijah in čolnih, glede katerih veljajo posebne določbe.

Podobno določbo ima tudi mirovna pogodba z Ogrsko

Ker uredba o imovini neprijateljskih podanikov velja samo za ono premoženje neprijateljskih podanikov, katero se sme likvidirati, imovina, pravice in interesi podanikov avstrijske republike na nekdanjem avstro-ogrskem ozemlju pa se glasom mirovne pogodbe ne smejo likvidirati, je jasno, da ta uredba za imovino, pravice in interese pripadnikov avstrijske republike, v kolikor se nahajajo ta imovina, pravice in interesi na nekdanjem avstro-ogrskem ozemlju, ne velja. Tudi ne velja za imovino, pravice in interese pripadnikov ogrske države, ki se nahajajo na imenovanem ozemlju.

Imenovana uredba torej velja za imovino, pravice in interese nemških, bolgarskih in turških podanikov in pa za ono imovino, pravice in interese avstrijskih in ogrskih pripadnikov, ki se nahajajo na starem ozemlju Srbije in Črne gore.

Sforza o italijanski zunanji politiki. — Jadransko vprašanje.

Rim, 6. avgusta.

Zunanji minister Sforza je govoril danes nenavadno polni poslanski zbornici o aktuelnih vprašanjih zunanje politike. Izjavil je, da hoče govoriti o zunanji politiki, ne da bi čakal razpravo o saintgermainski pogodbi, katere ni treba braniti, ne pojasnjevati, ker bo njena odobritev dala Italijanom na Tridentinskem in ob Gornji Adiži vse njihove pravice in dolžnosti in bo postala italijanska zemlja meja na Alpah, ki bo storila konec stoletni borbi med vpadalci in potlačenci, ki se je končala z zmago na Piavi in v Vittorio Veneto (!). Nemškemu prebivalstvu, ki je prišlo tekom stoletij čez Alpe, bo zajamčen njihov jezik, njihovo čustvovanje in njihove posebne koristi. Nato je govoril o dogovoru z Grško, od katere so ostala Italiji samo bremena in je morala italijanska vlada odpovedati ta dogovor, ki je vezal Italijo na aktivno pomoč za odstopitev južne Albanije Grški, dočim sedanja vlada podpira njeno neodvisnost. — Albansko vprašanje. Ker se je širila od severa in juga med Albance podla propaganda, češ, da bi se spoštovala od vseh albanska neodvisnost, če bi mi ne zasedali Valone, smo umaknili naše čete iz Valone, ohranivši v naši posesti Saseno, ki obvladuje in nevtralizira valonsko luko. Priznavam, da se ta sklep ne odobrava soglasno, toda priznati moramo, da nismo mogli ostati varni in mirni v Valoni in istočasno vzbujati nezadovoljstvo in jezo Albancev vsled mednarodnih dogodkov, ki bi bili morali ostati tajni, a niso ostali. Tedaj se ni računalo z vzbuditvijo albanskega narodnega čustvovanja, ki je prišlo sedaj v mase. To novo dejstvo obstoja in bo delovalo v našo korist. Kaj naj bi bili naredili drugega? Tvegajoč ogromne eskpedicijske stroške nesorazmerne s problematičnimi koristmi, bi bili podpirali igro drugih in videli, kako se Albanci zatekajo v okrilje svojega severnega in južnega soseda. Ker je z vojno dokončana nujnost vojaških okupacij, nočemo in ne moremo voditi nasproti Albancem drugačne politike nego politiko prijateljstva. Lahko smo gotovi, da bodo Albanci v bližnji prihodnjosti iskali pri nas pomoči in podpore. (Pripombe.) Tiranska vlada je poslala v Rim svoje pooblaščence, da sklenejo povsem zadovoljive dogovore. Nato je govoril o rusko - poljskem vprašanju in izjavil med drugim, da je Italija za hiter mir in za sigurno neodvisnost Poljske. Versailleska mirovna pogodba je daleč od ideala, toda neodvisna Poljska je njena najsijajnejša stran.

Jadransko vprašanje.

Zunanji minister je ob veliki pozornosti zbornice govoril sledeče:

Jasno je, da je v našo korist čim prešnja njegova rešitev, toda v še večjo korist kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker sosednja država mora skrbeti za svojo lastno ureditev in se boriti s polemikami, ki so se zategnile in povročile velike strankarske strasti in stališča, ki so se svoj čas gotovo lahko vzdrževala, a so veljala, v kolikor so se opirala na razmere in rešitve, ki se niso udejstvovale. V Italiji se pozablja na veliki in definitivni uspeh evropske vojne, uspeh, ki je samo italijansko delo in slava: uničenje avstro-ogrske monarhije (živahno odobravanje). So pri nas ljudje, ki pravijo: »Jugoslavija je naslednica Avstrije!« Izgredi, nasilja, mržnje, ki prihajajo tupatam do izbruha onstran Julijskih Alp, morejo tupatam dati navidez prav tej trditvi. Toda resnica je drugačna! Mnogih slovanskih manifestacij je kriva Avstrija, stara, zahrbtna, cesarska Avstrija, ki je zasejala seme mržnje proti nam med avstrijski odgojeno prebivalstvo. Razmere, tako blizu nas in vendar tako daleč od nas! Ne morejo niti razumeti plodonosnega zdravja našega svobodnega in živahnega življenja in smatrajo celo v svoji mladostni naivnosti, kateri se moramo smejati, da imajo za nas lahko skoraj prezir, ki so ga podedovali, in niti ne vedo, od Dunaja, od Habsburžanov. Vkljub temu ve vse, kar je v Belgradu in Ljubljani naprednega in zdravega, da je hotel in delal Rim za ono, kar je bila tudi njihova največja želja: za uničenje avstro-ogrske monarhije. (Dobro!) Vsled te najvišje vezi in skupne koristi pomeni žaljenje Italije in zanikanje naše ekspanzivne, politične, moralne moči, v katero jaz trdo verujem, če se trdi, da je spor neozdravljiv, če se hoče s pretiranimi obvezami in jamstvi, za katere ni znano, kaj bi veljali v hipotetični bodoči vojni, če se hoče, pravim, zastrupljevati vsako uspešno delo za jutrišnji mir, ki bi vendar mogel zajamčiti tako dalekosežen in srečen razvoj gospodarskih in kulturnih koristi obeh držav. Ta srečna bodočnost se bo mogla doseči, če bo prišlo naši zmernosti s strani naših sosedov nasproti razumevanje neobhodnih mejnih potreb, varnosti, katere se ne more odreči velik narod, ki je dal 500.000 mrličev tudi za neodvisnost teh sosedov in svetih dolžnosti zaščite svobodne volje mest, dvakrat italijanskih po plemenu in volji. (Bravo!) Ko se bo to zgodilo, ko bo Italija, svobodna in varna v mejah, začrtanih od najbolj čistih italijanskih tradicij, kakor so jih formulirali Dante, Mazzini in Cavour (odobravanje na desni in sredi, hrup na skrajni levici), ne več opisovana v inozemstvu kot na pragu novih vojen, ko bo ta Italija sprejela v svoje šole hrvt., sloven. in srbske mladeniče in bodo trgovci in industrijalci, naši in njihovi doprinašali k sporazumu in vzajemnemu blagostanju obeh držav, katerih proizvodi se divno izpopolnjujejo, — tedaj se bodo Italijani zbudili kakor iz grdih sanj in spoznali v Italiji, končno ustanovljeni in popolni, da so bile poti, ki so ločile naše stranke, zadnja onih umetnih ločitev, ki so naredile toliko zla tekom desetih stoletij zgodovine. Mi moramo želeti skorajšnjo rešitev ne samo zaradi koristi, ki jih bomo imeli od tega, temveč ker je dobro, če nima Italija ovire na svoji strani v tej Evropi, katere bodočnost je negotova. Mi smo prepričani, da ima Italija, silna po tradicijah rimskega uma in zmernosti izvršiti v bodočnosti veliko misijo, vredno njene zgodovine. (Živahno odobravanje in čestitanje, pripombe na skrajni levici.)

Dr. Fr. Ilešić:

Federalizirani bratje.

Novembra 1918. je baje v »Slovenskem Narodu« izšel pamflet o slovenščini; zdi se, da ga je napisal »Prljekar-Hrvat« dr. Ilešić.

Tako poroča člankar v »Slovencu« z dne 1. avgusta t. l.

Jaz novembra meseca 1918 o jeziku sploh nisem razpravljal; bil je to prvi čas po prevratu, ko smo mislili na druge stvari bolj nego na besede.

Zabolel me je pri tem izraz »pamflet«. Pamfletov o slovenskih stvareh nisem nikoli pisal in jih nikoli ne bom.

Izza političnega, vnanjega ujedinjenja jaz nisem smatral za potrebno, obširneje debatirati o jeziku. V javni debati, ki se je razvila letos maja meseca, sem dosti jasno označil svoje stališče v tem oziru. Življenje se ne more dirigirati s formulami; življenje gre tudi v jeziku svojo pot ter kaže dvojno dejstvo: v naših zapadnih krajih živi slovenščina; istotam se pa z njo in poleg nje širi znanje hrvatsko-srbskega jezika. Ta dejstva je treba priznati; bilo bi znak trme in kljubovalnosti, se jim načelno protiviti.

Oboje dejstvo mora uvaževati tudi šola. Slovenščina je tu že doma; za srbo-hrvaščino še ni dovolj preskrbljeno; to delo še nas čaka. Tukaj, v šoli, se da kaj namenoma »uvesti« ali »odpraviti«; v življenju ne. Nikjer pa nam ne gre za uničevanje, ampak za ustvarjanje.

Takih, ki mislijo, da bi se slovenščina dala sploh hipoma odpraviti, je med inteligenco malo; več je na odličnim mestih onih, ki so ostro obrnjeni proti udomačevanju srbohrvaščine. Pravi opozicijonalci naravnemu razvoju stvari so torej ti-le, ne oni.

Globlji vzrok za načelni odpor proti naravnemu razvoju je včasi konservatizem, ki se krčevito drži le starega, včasi melagomanija, ki je greh in socialno - moralna napaka, ker vidi le sebe, ali omejenost mišljenja, ki vidi v svojem delu že obenem vse življenje.

Boje se kulturnega - jezikovnega ujedinjevanja. Zakaj bi se ga bali, Strah je vedno samo znak slabosti. Bati se ga pa tudi za to ne, ker bo realnost dolgo časa itak zastajala za tem idealom. Kdor si že za cilj dene tako zračen pojem, kakor je »konvergenca«, ne bo dosegel sploh ničesar; večinoma bo pa ta izraz znak, da oni, ki ga rabi, sploh ne mara nobenega ujedinjevanja.

Faktično se med onimi, ki so za »konvergence« ali »federalizacije«, kažejo taki-le pojavi: Prav tiste dni, ko je Slovenčev člankar mene imenoval — sigurno ne z namero, me počastiti! — Hrvata, se je neki zagrebški list od jeze penil proti slovenskim kondukterjem, ki kličejo na zagrebški postaji slovenski: »Vsi izstopiti!«, češ, sredi hrvatskega doma je to nedopustno. Tako izgledajo v istini in v realnosti ti »federirani« bratje! Kar v besedah imenujejo »konvergenco«, je faktično separatizem, mržnja in odbijanje.

Slišal sem, da neki slušatelji ljubljanske univerze niso hoteli hoditi na hrvatska predavanja, češ, da jih ne raz-

Fran Govekar: 86

Svitanje.

(Dalje.)

So v službi cesarski,
na Francoze gredo,
Francoz jim odpiše,
de se nič ne boji.

Preljuba Mat' Božja
iz Šmarne goré,
ti meni pomagaj
'z te strašne vojské!«

Desselbrunner se je pesmi krohotal pa dejal:

»Brez Matere Božje ne moreš izhajati, pesniče Kofetulca. Ampak še nekaj moram grajati na tej tvoji pesmi. Preveč bojazljivega duha je v njej! Pesnik pa naj ne javka in obupuje, nego podžiga naj in navdušuje .Ti pješ kakor čuk na veji in naznanjaš bombe, jokanje in vse strašne reči. Glej, da mi zapoješ prihodnjič pesem brez solz in brez stoka, kakor se spodobi slovenskemu pevcu!«

Ponižno se je klanjal Kofetulca, se smehljal s svojimi širokimi piruhastimi lici in mencal:

»Naj ne zamerijo, gospod! Ampak pravi Kranjec brez Boga ali hudiča sploh še živeti ne zna.«

Po Dunajski cesti se je začul klopot kopit, Desselbrunner in tovariša so stekli na ulico ter se postavili na voglu Maličeve gostilne. V hipu so bili konjiki pri njih. Dobre volje so bili videti, zakaj francoski podpolkovnik in avstrijski častnik sta se smehljaje razgovarjala.

Desselbrunner je pozdravil in nagovoril častnika ter na to v francoskem jeziku sporočil podpolkovniku željo ljubljanskega občinskega sveta.

Francoza je nagovor v njegovi materinščini očividno prijetno presenetil. Podal je tovarnarju roko.

»Z veseljem sem vam na uslugo, gospodje!« je dejal. »V vašem prvem hotelu smo si naročili obed. Izvrstna jed! V Logatcu in na Vrhniki ni takih kuharic, kakršne so ljubljanske. Po obedu, okoli dveh, pa odrinemo. Pričakoval vas bom.«

In konjica je zdirjala po Slonovi ulici navzdol k »Divjemu možu«.

»Šarmanten Francoz!« je vzklikal Desselbrunner. »Vidite, tudi jakobinci znajo biti kavalirski!«

»In ta kompliment Rechterici!« je dejal Kokalj. »Povem ji ga,da si ga da lahko tiskati za reklamo svoje kuharske umetnosti.«

»Kaj pa, če je hvalil kuhinjo, a mislil kuharico?« se je rogal tovarnar. »Okoli ene se zberemo pri njej in tudi moj voz bo pripravljen.«

Mestni očetje so se razšli. Tudi v srcih malodušnežev je raslo zaupanje in se je dvigal pogum. V veseli nervoznosti so hiteli domov pripravit se za potovanje na Vrhniko.

V istem času je sedel v kuhinji Andreja Maliča na stolcu za vrati Kofetulca. Med koleni je tiščal velik lonec, poln okusne kave, ter jedel in cmakal. Dve bigi si je nadrobil in zajemal z veliko leseno žlico sladko, rjavo dobroto, na tihem pa računal, da mu ostane še vedno toliko denarja, da si more za večerjo privoščiti vnovič to jed vseh jedi.

XVI.

Naslednjega dne, v petek zjutraj, je tovarnar Desselbrunner v županovi pisarni grmel in robantil, da so se tresle rotovške šipe. Dr. Podobnik je sedel mračnega čela za mizo, tovarnar pa je begal po sobi, krčil pesti in rohnel:

»To so babe, ne pa možje! Jedva sta zagledala francosko vojsko, pa jima je padlo srce v hlače. Kakor bolnemu konju sem jima prigovarjal, da se odpeljemo dalje v Logatec, ampak bilo je vse zaman. ‚Če Bernadotte ni na Vrhniki, ga morda tudi v Logatcu ni več! Po vsem Kranjskem ga ne bomo lovili!' sta dejala, pri tem pa sta se tresla, da sta šklepetala z zobmi, kakor bi ju tresla mrzlica. Upal sem, da se vrne podpolkovnik in da nas povabi s seboj, toda obkrožili so ga francoski častniki ter ga odvedli. Nič več ga nismo videli. Stali smo sredi ceste v nevarnosti, da nas poteptajo konji ali povozijo topovi. Povsod kričanje, psovanje, krohotanje in pokanje z biči. Dolga vrsta volov je vlekla na ogromnih vozovih s kolesi, podobnimi mlinskim kamenom, vojno prtljago puške, tornistre in polne vreče. Vsa cesta je mrgolela vojakov, voz, eštafet, ki so jezdarile semtertja bliskoma kakor bi jih podil sam vrag. Kar pobegnila sta mi tovariša in sedla v voz, pa odpeljala bi se bila brez mene, čeprav je čakal voz z mojima konjema. Strahopetca! Moral sem ž njima. Ko pa smo zavili čez mostič, sem zagledal francosk ega častnika, ki mi je mahal z desnico, naj počakam. Iskal nas je. Poslal ga je podpolkovnik, da nam izroči Bernadottov oklic. Tako smo opravili vsaj nekaj, sicer bi bil ostal naš izlet na Vrhniko še smešnejša blamaža.«

»A kaj pravijo Vrhničanje? Ali ste govorili s kom?« je vprašal župan.

»Kolnejo, seveda le na tihem,« je pripovedoval tovarnar. »Kako ne bi? Avstrijski polki so pozobali in popili vse, kar so imeli ljudje, zdaj pa so dobili še Francoze na glavo. Prokleta vojna! Toda razloček je vendarle, in Vrhničan ga mi je razložil.«

»Kakšen pa?«

»Avstrijci so jemali s silo in osornostjo, Francozi pa jemljejo prijazno in smehljaje,« je odgovoril Desselbrunner. Eden z rokavicami, drugi z gorjačo. Efekt je isti, a vendar povsem drugačen. Pred neko hišo na klopi sem videl sedeti brkatega grenadirja. Med zobmi je držal kratko pipico, na kolenih pa mu je jahal kmetov sinček, poskakoval in vriskal od veselja. Kmet je sedel poleg grenadirja in zadovoljno gledal; dva druga grenadirja pa sta nosila kmetici za ognjiščem vode in drv.«

umejo. Če je to res, je to nov znak in sad naukov o »konvergenci«. Mlad človek da ne bi imel moči, se uvesti v kratkem v hrvatsko-srbski jezik toliko, da more uspešno poslušati predavanja! Morda pa mu manjka volja! Za to gre.

Pred vojno smo imeli jugoslovensko omladino, ki se je častno zapisala v našo zgodovino. Nadejam se, da dandanes ne bo hotela biti slabša.

Napisal sem ta članek, ker me je izzval »pamflet« »Slovenčevega« člankarja. Kdorkoli bo me kdaj imenoval »Prljeka - Hrvata«, naj doda se — Srba. Ta »ujedinjeni« človek pa uči: »Kdor more, ta mora. Kdor se more naučiti hrvatsko-srbskega jezika, se ga mora naučiti. Nič več in nič manj.

Milijonsko sleparstvo v tržaškem žitnem zavodu.

Trst, 6. avgusta.

Današnji »Lavoratore« objavlja dolg članek z naslovom: **»Tatovi v rumenih rokavicah. Osleparjeni konsumenti. Zločinska kamora. Uradniška potrata. Hudodelsko verižništvo. Primanjkljaj petih milijonov. V blagajni primanjkljaj 600.000 lir.«** List pripoveduje, kako so se že dalje časa širile vesti o nerednostih v tržaškem žitnem zavodu, kateremu je načeloval neki Boccuzzi, svojčas kapitan Istrsko-tržaške paroplovne družbe. Ob izbruhu vojne z Italijo je s parnikom vred pobegnil v Benetke. Po okupaciji se je vrnil v Trst, kjer so mu izročili vodstvo žitnega zavoda. Kapitan Boccuzzi ima očeta, ki je lastnik tvornice testenin. Tudi žitni zavod je imel v zalogi testenine. Morda je bilo kakih 1000 kg pokvarjenih, ali Boccuzzi jim je dodal 10.000 kg popolnoma nepokvarjenih, vse skupaj pa je kupil njegov oče kot pokvarjeno blago za slepo ceno in je potem prodal za drag denar in z ogromnim dobičkom v Avstrijo. V par mesecih se je tako zaslužilo nad pol milijona lir. Kaj vse se je še izvažalo in prodajalo z velikanskimi dobički, se sploh ne vé in ne more dognati. Žitni zavod, oziroma Boccuzzi, je bil v stalni zvezi z verižniškimi izvozniki, katerim se je prodajalo blago iz žitnega zavoda, namesto da bi se bilo oddalo raznim krajevnim aprovizacijam. Red v žitnem zavodu je tak, da se ne vé nič, koliko blaga prihaja v zavod in koliko ga gre iz njega. Sedaj se je dognalo, da manjka za približno pet milijonov lir blaga, dočim pa znaša primanjkljaj v blagajni 600.000 lir. Boccuzzi je pred kratkim začutil, da mu postajajo tla prevroča, in je odstopil od vodstva zavoda. Dobil pa je nalog, da naj spravi stvar v red, on, ki je zagrešil ves nered. Med tržaškim prebivalstvom je to sleparstvo na debelo pobudilo velikansko pozornost in vse pričakuje z največjo nestrpnostjo, kaj poreko oblasti na ta »Lavoratorjeva« razkritja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Z DEMARKACIJSKE ČRTE.

LDU **Ljubljana**, 9. avgusta. **Za blagovni promet med conama A in B se objavlja nastopno: Carina je odpravljena, prevoz govedi je prost. Za izvoz aprovizacijskega blaga, kakor moke, masti itd. je potrebno dovoljenje okrajnega glavarstva. Ob demarkacijski črti kontrolirajo orožniki izvoz blaga, ki si ga dobavlja cona A iz naše države.**

MINISTRSKI SVET ZARADI SLABEGA GOSPODARSTVA.

Beograd, 9. avgusta. Za danes popoldne je bil nenadoma sklican ministrski svet, kar je izzvalo v politični javnosti precej senzacije in domnevanje, da gre za važne zunanjepolitične zadeve. Ministrski svet se je vršil pod predsedstvom prestolonaslednika, razpravljal pa ni o zunanji politiki, temveč o financijskem položaju države. Ministra saobračaja in pošte sta namreč stavila zahteve po izredno visokih kreditih, ki da so neobhodno potrebni in se morajo takoj dovoliti. Njima se je pridružil vojni minister. V razpravi je finančni minister izjavil, da nima nikakega pooblastila, dovoliti te kredite in da se državno gospodarstvo brez proračuna nikakor ne sme nadaljevati, ker vodi v financijelno pogubo. Minister saobračaja je izjavil, da pod nobenim pogojem ne more čakati, da parlament odobri budget in je zahteval takojšen sklep. Pod njegovim pritiskom in potem ko sta ministra pošte in vojne se zavzela za njegovo mišljenje, je ministrski svet razpravljal **o uveljavljenju od finančnega ministrstva parlamentu predloženega proračuna za leto 1920/21 kot provizornega budgeta** vse do takrat, dokler Narodno predstavništvo ne sklene proračunskega zakona. Diskusija o zahtevanih kreditih je bila precej ostra. Med ministroma Pribičevićem in Drinkovićem je prilo do mučnega incidenta, ko je Pribičeević grajal, da je poštni minister naročil za mnogo milijonov znamk v Ameriki, ko imamo domačih zavodov, ki bi jih izdelali po brezprimerno nižjih cenah. Minister Drinković je izjavil, da prevzame odgovornost na sebe. Minister saobračaja je zopet ukinil dosedaj dobro poslujočo Pomorsko Oblast v Bakru ter prenesel njene agende na ministrstvo saobračaja, ne da bi preskrbel tudi za potrebno organizacijo v ministrstvu. Škoda, ki jo bo vsled tega trpela država, gre v milijone. Današnja razprava ministrskega sveta bo izzvala v parlamentarnih krogih precejšnjo reperkusijo, ker je znano, da so se posamezne skupine poslancev ostro izrekle proti nekaterim novim davkom in zlasti proti načinu obdačenja in pobiranja davkov. V seji Demokratske zajednice se je konstatiralo, da so vsi člani Parlamentarne zajednice se izrekli za takojšnjo proglasitev proračuna, prodrlo pa je mišljenje, da sedanji v demisiji se nahajajoči kabinet, ni upravičen izvesti tako dalekosežne korake.

POGAJANJA ZA OBNOVO VESNIČEVEGA KABINETA RAZBITA.

Beograd, 9. avgusta. Danes popoldne je dobila Demokratska zajednica Vesnićev odgovor glede izvoznega vprašanja. Radikalci in njihovi zavezniki zahtevajo, da imej Centralna uprava edina pravico, nakupovati in prodajati 15.000 za eksport namenjenih vagonov pšenice. Ta odgovor je izzval ogorčenje v demokratskih krogih; radikalci so ga mogli dati še pred desetimi dnevi in jasno je sedaj, da je Parlamentarna Zajednica krizo umetno zavlačevala. Zvečer se je vršila seja DZ, ki je soglasno zaključila: v personalnih vprašanjih in v vprašanjih razdelitve moči se je smelo popuščati do skrajnosti, odločno pa je odkloniti vsako kompromitiranje v programatičnih vprašanjih. Zaradi tega DZ odklanja stališče Parlamentarne zajednice v vprašanju agrarne reforme in smatra Vesnićev odgovor glede izvoza za nesprejemljiv. Klub je delegiral gg. Davidovića, Draškovića in Pribičevića, da ta sklep takoj priobčijo g. Vesniću, ki se je nahajal zvečer še v svojem kabinetu. Ko pa so klubovi delegati prišli v ministrsko predsedništvo, je Vesnić — pobegnil. Klubov sklep se mu bo zato sporočil šele jutri zjutraj. Politični krogi smatrajo Vesnićevo kombinacijo za definitivno zaključeno. Govori se mnogo, da je že poklican g. Pašić, trdi se pa tudi, da pride na krmilo nevtralni činovniški kabinet. V mnogih demokratskih krogih se smatra, da bi bil tak kabinet najboliša solucija krize in garancija, da pride država brez nadaljnih političnih potresov čim prej do konstituante. Jutri ob desetih se nadaljuje seja Demokratske zajednice. V Beograd je prispelo mnogo poslancev.

IZVOZNE OLAJŠAVE.

Beograd, 9. avgusta. Na zahtevo Demokratske zajednice je finančni minister Stojanović predložil fin. - ekonomskemu ministrskemu komiteju, da se sme sadje in zelenjava izvažati brez takozv. zdrave valute. Njegov predlog je bil sprejet, pa **se ne more publicirati**, ker minister Korošec in ostali člani komiteja od Parlamentarne zajednice **nočejo podpisati tozadevne naredbe.** — Izvoz krompirja je do 31. decembra prost proti plačanju carine 5 dinarjev za 100 kg.

DELO ZA BEGUNCE.

LDU **Beograd**, 9. avgusta. Z ozirom na veliko število naših beguncev iz okupiranih krajev, ki so pobegnili iz Dalmacije, Istre in slovenskih pokrajin, bo miniser za socijalno politiko osnoval poseben oddelek za begunce, ki bo imel nalogo, da po možnosti preskrbi vse begunce z delom. V ta namen bo določen tudi poseben kredit.

KOMUNISTIČNA LISTA ZA BEOGRAD.

LDU **Beograd**, 9. avgusta. Včeraj so komunisti objavili svojo kandidatno listo za občinske volitve, ki bodo dne 22. avgusa. Za predsednika občine kandidirajo Filipa Filipovića, za podpredsednika Mihajla Todorovića.

PLOVBA NA JADRANSKEM MORJU.

LDU **Beograd**. 9. avgusta. Gospodarsko - finančni odbor ministrstva je sklenil, da se Jadranski banki votira 12 milijonov lir v svrho, da bi z ladjami družb »Dalmacije« in »Oceanije« še nadalje vzdržala paroplovbo na Jadranskem morju.

PROCES NA REKI.

LDU **Reka**, 9. avgusta. Na Reki se je začel pred vojnim sodiščem proces proti 17 obtožencem, ki so obdolženi, da so meseca februarja vrgli bombo proti D' Annunzijevim karabinjerjem, ki so jih izzvali. — Proces sam, kakor tudi vse, kar se zgodi pod D' Annunzijevo vlado, je popolnoma neresna zadeva, ker se hočejo ljudje, ki so se mirno udeležili pogreba enega svojih tovarišev, naslikati kot nevarne individue za Reko, zato, ker so socijalisti. Kakor znano, so se socijalisti že v novembru leta 1918. izjavili proti aneksiji Reke po Italiji ter so ostali na tem svojem stališču dosledni do danes. Socijalisti predstavljajo danes še edino oviro italijanskim aspiracijam na Reki. Radi tega morajo trpeti nedolžni ljudje, kar je vse v skladu z visoko italijansko kulturo, katere nosilec je veliki italijanski pesnik D' Annunzio.

ZAHRBTNOST.

LDU. **Reka**, 9. avgusta. S 1. avgustom je bila baje odpravljena cenzura na reški pošti, in sicer po nalogu d'Annunzija samega. Zanimivo je, da se je v italijanskem časopisju temu dejstvu posvetilo zelo mnogo skrbi. Zdi se, da se za vsem tem skriva nekakšna lokavost. Razglasili so, da je cenzura odpravljena, dasi se vrši še nadalje. To so storili radi tega, da bi lažje prišli na sled morebitnim zarotam.

ANTANTA ŽE FANTAZIRA.

LDU **Pariz**, 8. avgusta. (DKU) »Temps« prinaša poročilo iz Moskve, po katerem delujeta Ljenin za mir, Trocki pa hoče na vsak način imeti vojno. List pristavlja, da je čisto mogoče, da se vodilni možje v Moskvi ne strinjajo glede izrabljanja uspehov. Vendar pa vojaški problem v tem trenotku ne ogroža še tako hudo Moskve, kakor pa gospodarski problem zmanjšanja zalog premoga ter sabotiranje ruske industrije. Vojna je de facto zavzela gospodarski značaj in moskovska vlada bo v prihodnje vezana na angleško ali nemško pomoč.

ROMUNIJA IN BOLJŠEVIKI.

LDU **Beograd**, 9. avgusta. Današnja »Pravda« doznava iz romunskih diplomatskih krogov, da ni točna vest o ostavki romunske vlade ter o boljševiškem napadu na Romunijo. Te dni je boljševiška vlada predložila Romuniji novo mirovno ponudbo. Romunska vlada je odgovorila, da ne more sklepati miru, preden ne store tega zavezniki.

NEMČIJA IN RUSIJA.

LDU **Berolin**, 8. avgusta. (DKU) Tukajšnji listi priobčujejo iz Moskve poziv Čičerinov, v katerem naznanja, da ni dovoljeno potovati nemškim delavcem na Rusko, ne da bi poprej dobil dovoljenje od ruskega zastopnika. V nadaljnjem svari Čičerin pred selitvijo na Rusko v večjih skupinah.

KUPČIJA Z AVSTRIJO.

LDU **Beograd**, 9. avgusta. Na prošnjo generalnega komisarja avstrijske republike, naj se uredi način, po katerem bi se kupovali dinarji za plačevanje žita, nakupljenega v naši državi, je gospodarsko - finančni odbor ministrstva odredil, da se Avstriji dovoli, da sme nakupiti dinarje z avstrijskimi kronami do višine 40 milijonov. Kupovanje dinarjev se mora vršiti preko devizne centrale Narodne banke in drugih denarnih zavodov, katerim bo izdalo finančno ministrstvo za to posebno dovoljenje. Avstrijska vlada pa mora prevzeti obveznost, ki bo sestavni del sklenjenega sporazuma, da bodo avstrijske tvrdke, pri katerih bodo naša posamezna ministrstva naročala blago, sprejemala avstrijske krone kot ekvivalent za naša plačila po sklenjenih pogodbah.

Politične vesti.

= **Kronski svet.** Beograd, 9. avgusta. **Danes ob pol 11. dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom prestolonaslednika regenta Aleksandra. Razpravljalo se je v prvi vrsti o finančnih vprašanjih, osobito o kreditih ministrstvu saobračaja, ministrstvu pošte in brzojava in ministrstvu vojne. Dr. Korošec je potrošil kot minister saobračaja vse dohodke, ki izvirajo iz državnih železnic v razne nabave, tako da nima v svojih blagajnah potrebnega denarja za izplačilo plač svojim uradnikom. Zahteval je kredit v iznosu 120 milijonov dinarjev. — Minister pošt in brzojava dr. Drinković je porabil iz denarja, poslanega od strank 90 milijonov dinarjev in je sedaj zahteval kredit v enakem iznosu za pokritje tega deficita. Kronski svet se je v prvi vrsti bavil s temi finančnimi vprašanji, o krizi pa se ni razpravljalo skoro nič. V političnih krogih se zatrjuje, da bodo radikalci tekom današnjega popoldneva odposlali demokratski zajednici odgovor na njene predloge. Kronski svet je trajal do 1. popoldne.**

= **Kake cilje zasledujejo radikalci in parlamentarna zajednica?** Beograd, 9. avgusta. **V tukajšnjih političnih krogih prevladuje mnenje, da je cilj radikalcev in parlamentarne zajednice ta, da se z zavlačevanjem pregovorov za sestavo nove vlade in omalovaževanjem, oziroma s protioredlogi v vitalnih, gospodarskih in političnih vprašanjih, kakor je vprašanje agrarne reforme in izvršitev volitev v konstituanto, zavleče rešitev krize. S tem hočejo obdržati, oziroma izrabiti svoj položaj pri občinskih volitvah v Hrvatski in Slavoniji, ker mislijo, da bodo z nasiljem in terorjem pridobili najprvo občine in s pomočjo teh seveda tudi dobili moč v roko, da vplivajo na volitve v konstituanto z enostransko sestavo volilnih imenikov.**

= **Centralna uprava in izvoz.** »Novosti« poročajo iz Beograda, **da je z ozirom na dosedanje uspehe pogajanja glede sestave nove vlade dosežen sporazum v vseh točkah, razen glede vprašanja izvoza.** Demokrati zahtevajo, da naj vodi centralna uprava samo statistiko o izvozu in da naj kupuje živila samo za vojsko ter pasivne kraje, med tem ko stoje radikalci na stališču, naj centralna uprava nabavlja živila za vso državo.

= **Angleška pogodba z Jugoslavijo.** Iz Londona poročajo, da je Bonar Law govoril v poslanski zbornici o pogodbi z Jugoslavijo ter izjavil, da bo predložena ligi narodov.

= **Naše zahteve in terjatve.** V ministrstvu za zunanje stvari se je vršila konferenca ministrstev za kmetijstvo, obnovo zemlje, javna dela in vojne ter mornarice, ki je sklenila, da se 15. t. m. predlože vrhovni reparacijski komisiji vse definitivne listine naših zahtev in terjatev.

= **Pašić ne pride v Beograd.** »Riječ« poroča iz Beograda, da Pašić ne namerava priti v Beograd, dokler ga ne pokliče krona.

= **Kongres narodnih železničarjev.** Dne 8. t. m. dopoldne se je otvoril v Beogradu kongres nacionalnih železničarjev. Sprejete so bile ostre resolucije proti nekaterim načelnikom v ministrstvih, ki so s svojim nastopanjem zakrivili, da ni mogoče razviti uspešnega dela. Železničarji so se posvetovali o svojem gmotnem stanju in so bili ogorčeni nad dejstvom, da še danes ni izdelana pragmatika. Zahtevali so, da se izda pragmatika v zmislu njihovih predlogov.

= **Zagrebški komunisti.** Dne 8. tm. bi se moral vršiti v tukajšnjem kinematografu »Helios« javen ljudski shod z dnevnim redom »Reakcija v Jugoslaviji«, na katerem bi imela nastopiti kot govornika komunista Radošević in Delić. Zanimanje za shod je bilo precej veliko in je došlo nanj večje število poslušalcev. Že v noči od sobote na nedeljo so se pojavili v mestu šapirografirani letaki, v katerih se nazivljeta Radošević in Delić za izdajalca komunizma. Ti letaki so se končali s klicem: »Smrt izdajalcem!« Ko je sklicatelj Brudnjak otvoril shod, je povzročila skupina udeležencev v dvorani velik hrup. Ko je stopil na govorniško mesto prvi govornik Delič, je postal hrup še večji. Razgrajači so prodrli v prve vrste ter navalili na govorniško mesto in pregnali s palicami in s stoli prisotno predsedstvo ter časnikarje. Napadalci so navalili tudi na uradnega zastopnika, na katerega je padlo več udarcev s palico in kateremu so raztrgali tudi suknjo. Napadli so tudi Delića samega, ki je bil ranjen z nožem v prsi. Dobil je tudi več udarcev s trdimi predmeti po glavi, tako da ga je oblila kri. Ranjenega Deliča so odpeljali tovariši domov. Velika večina zborovalcev je proti tem dogodkom protestirala, nakar je bil shod razpuščen. Nato je nastopil še govornik Gjuro Cvijić, ki je odobraval ta napad, obenem pa izjavil, da vodstvo vendar tega napada ni aranžiralo. Obenem je pozval prisotne, naj se odzovejo pozivu likvidacijskega odbora komunistične stranke v Zagrebu, ki bo v kratkem sklical javen shod z istim dnevnim redom.

= **Ujedinjenje pravoslavnih cerkva.** Dne 30. avgusta t. l., na dan praznika vseh srbskih pravoslavnih svetnikov, se bo vršila za srbsko pravoslavno cerkev velepomembna cerkvena slavnost. Tega dne se bodo sestali na posebni konferenci vsi pravoslavni škofje Jugoslavije, da izvrše ujedinjenje vseh pravoslavnih avtonomnih cerkva Jugoslavije v enotno srbsko pravoslavno cerkev. Istočasno se bo povzdignila ujedinjena srbska pravoslavna cerkev na stopnjo patriarhije.

= **Sanje mariborskih nemškutarjev.** Maribor, 9. avgusta. Po Mariboru trosijo nemškutarji vest, da bo ententna misija za določitev meja med Avstrijo in Jugoslavijo odločala tudi o pripadnosti Maribora k eni ali drugi državi. Nekatere razširjevalce takih nesmiselnih vesti so naše oblasti že prijele.

= **Komisija za določitev meja med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo v Mariboru.** Maribor, 9. avgusta. Iz oficijalnega vira izvemo sledeče podrobnosti o bivanju in delovanju komisije za določitev meja med Avstrijo in Jugoslavijo, ki prične s svojim poslovanjem dne 12. avgusta. Komisija bo nastanjena v hotelu Meran, pisarniški prostori pa se bodo nahajali v hotelu Vesna. Komisija bo obstojala iz enega zastopnika Japonske, enega Angleža, Francoza, treh Italijanov, šestih zastopnikov Avstrije in cele naše jugoslovenske delegacije. Komisija bo dospela iz Ljubljane, kjer jo pozdravi kot zastopnik vlade poverjenik Dušan Sernec. V Mariboru pa pozdravi komisijo obmejni komisar general Plivelić, vladni komisar dr. Leskovar in okrajni komisar dr. Lajnšič. Komisija bo bivala v Mariboru približno štiri tedne. Imela bo posebne pravice in se bodo tozadevna navodila še izdala. Med temi pravicami je tudi pravica samostojne določitve meje zgolj iz gospodarskih ne pa tudi narodnih interesov. Komisija ima pravico postaviti končnoveljavno državne mejnike. — Istotako se izve iz oficijalne strani, da je ta komisija za določitev državnih meja med Avstrijo in Jugoslavijo sestavljena iz jako rahločutnih oseb, deloma celo iz zastopnikov nam nasprotnih držav in bi vsak najmanjši incident usodno vplival na delovanje in rešitev te komisije. Zato se pozivlja prebivalstvo, da ohrani mirno kri, da se s tem izogne vsakemu incidentu in pod vsakim pogojem smatra to komisijo za nedotakljive in svete nam goste. — Iz neoficijalnega vira se izve še sledeče podrobnosti: V Parizu se je bil hud boj za to, ali se Francija udeleži po svojem zastopniku obmejne konference v Mariboru ali ne. Angleška se je vnaprej pokazala kot nam zelo neprijazna in je simpatizirala z Nemci. Smatrali so nas za surov, nekulturen narod, kjer komisija ne bo imela zaščite osebne varnosti. Šele energični intervenciji obmejnega komisarja generala Pliveliča se je posrečilo, prepričati zastopnike zaveznikov o potrebi delovanja te konference v Mariboru. Na pritisk Francije je pristala potem tudi Anglija na udeležbo pri konferenci v Mariboru, toda izjavila je vnaprej, da je delovanje komisije v Jugoslaviji zagotovljeno le toliko časa, dokler se garantira osebna varnost in nudijo delegatom vse ugodnosti, ki jih zahtevajo. To postopanje Angležev je po večini delo Nemcev, ki so skušali angleške misije v Avstriji na pojedinah in banketih prepričati o tem, da smo mi Jugosloveni barbari. Zato se tudi s te strani svari pred vsakim nepremišljenim klicem, vsako nepremišljeno besedo, ker bi vsaka najmanjša nekorektnost imela za posledico, da se komisija preseli preko naše meje, kjer je za vplivanje nanjo že vse pripravljeno.

Neodrešena domovina.

— **Z Goriškega.** V Tolminu se je imela dne 18. pr. m. slovesno blagosloviti italijanska trobojnica, katero je darovalo mesto Gorica (!) in otvoriti se je imel novi občinski dom. V veliki tolminski občini pašuje izredni komisar Martinacci. »Vzroki, neodvisni od volje tolminske uprave, zabranjujejo za sedaj udejstvitev slavnosti«. Tako pravi Martinaccijeva okrožnica na tolminska županstva. Kaka predrznost in nesramnost je to, da hočejo v Tolminu, središču gorskih Slovencev na Goriškem, blagosloviti italijansko zastavo! — Kmetje goriške okolice so se bili uprli goriškemu magistratu in niso hoteli več prinašati na trg svojih pridelkov. To pa vsled izkoriščanja in pa vsled šikan s strani tržnega nadzornika. Sedaj so sklenil slovenski kmetje iz okolice z goriškim magistratom poseben dogovor glede trga, katerega se bodo držali kmetje in se ga bo moral držati tudi magistrat, ker ako se ga ne bo držal, nastane nova stavka in goriški Italijani bodo zopet brez živil. — Pred cerkvijo v Mirnu pri Gorici je bilo razglašeno, da zahteva poveljnik (nadporočnik) mirenskega vojaštva, da ga mora na cesti vsakdo pozdraviti; kdor bi tega ne storil, bo interniran. To je višek italijanske nesramnosti. — V Rihenbergu je umrl tamkajšnji posestnik in mnogoletni župan Josip Pavlica, star 83 let.

— **Posebna legija na Reki.** Italijanaši so organizirali poleg D' Annunzijevih banditov tudi svojo posebno legijo. Sedaj obstojita trenotno v tej legiji dve četi, in sicer šteje prva 250, druga pa 300 mož. Ta legija je dosedaj vodila glavno besedo pri italijanskih izgredih, ki so se dogajali zadnji čas na Reki. Glavni namen ustanovitve te legije pa je bil, zaposliti množico ter tako nekoliko omiliti veliko bedo, ki vlada že nad poldrugo leto na Reki. Posamezni legijonarji ne prejemajo samo plače za sebe, vojaške pristojbine uživajo tudi člani njihovih družin. S to plačo in podporo skušajo pridobiti tudi narodno manjzavedne sloje. Organizirali so pred kratkim tudi narodno stražo (Guardia nazionale), v kateri je več ljudi, starih nad 40 let. Na ta način hočejo z ustanavljanjem svojih straž neposredno podpirati revnejše prebivalstvo, na drugi strani pa preprečiti vsako nevarnost nemirov, ki bi bili naperjeni proti italijanski grozovladi na Reki.

— **Iz Šibenika** poročajo, da so okupacijske oblasti rekvirirale v vojaške namene vsa naša šolska poslopja, med tem ko so pustili Legine šole pri miru. Namen tega je, onemogočiti pouk v naših šolah, tako da bi poslovale samo italijanske.

Pismo iz Prage.

3. avgusta 1920.

Objava poročila o raztrganju Tešinskega se je prenesla od sobote na četrtek 29. t. m. Pa če je bila atmosfera težka in udušljiva, je bila v teh dneh pričakovanja neugodne vesti najmučnejša. Pričakovani udarec je padel, kakor da bi bil zadan s težkim kladvom in pod močnim vplivom udarca je legla globoka žalost v srce češkega naroda. Ali goreča bolest vsled krute izgube nam tako drage zemlje je takoj vzbudila češko ljudstvo, ki se je z mogočnim krikom obupanega protesta uprlo proti brezpravju, na njem izvršenemu. Ali niso govorile tu le prve njegove korporacije kakor Národni Rada Československá in društva kakor Národni Jednota Slezská itd., marveč odzvalo se je češko ljudstvo na taborih v Pragi, kakor bi na povelje deževalo protestov mest in kmečkih občin. Kakor burja je grmelo z njih ogorčenja užaljene in ponižane volje ljudstva, katere minister Beneš ni umel dosti rešpektirati, pa je bilo za to v teh pojavih izraza nezaupanja do njegove osebe. A ne kaže delati si upa, da si zaupanje znova pridobi, kajti težka mu bo obramba v poročilu, ki je poda danes stalnemu odboru parlamenta o razdelitvi Tešinskega in potem parlamentu samem. Sklican bo na 10. t. m. h kratkemu zasedanju samo v to svrho, da bo razpravljal o raztrganju Tešinskega, o čemer se sklene v da-

našnji seji predsedstev obeh zbornic. Mislilo se je na demisijo dr. Beneša in cele vlade, ali kakor se kaže, ne pride do nje, ker se reči noče gnati do skrajnosti v glavnem radi tega, ker za mesto zunanjega ministra ni za dr. Beneša enakovrednega nadomestila. Govori se sicer o dr. Hodži (Slovak) kot eventualnem njegovem naslednику; ta bi imel dosti šanc, ali dviga se proti njemu odpor, kakor pravijo podučeni krogi, v glavnem s strani ministra Švehle. K temu se dodaja še poročilo, da se je dal dr. Beneš, predno je odšel v Spa, kriti s sklepom ministrskega sveta, ki je sklenil demisijo celega kabineta za slučaj, ako bi bilo rekriminirano postopanje vlade brez soglašanja parlamenta. Razdelitev Tešinskega je gotova stvar in nesporno je, da je razdelitev, kakor je izvršena, nasilje na prebivalstvu, pa je tudi nesmiselno provedena, kajti reka Olše ima razdeljevati mesto Tešin, biti meja in železnica Bohumin-Košice ima vesti v neznatni oddaljenosti od meje. Ob teh razmerah je očitno, da je postavljena meja povsem nemogoča in nevzdržljiva ter da bo vir novih nevarnosti. Razdelitev ne pomiri sporov med nami in Poljaki, marveč utegne še pomnožiti sovraštvo, zvišati napetost na obeh straneh in le želeti bi si bilo, da ne prinese še krvavih posledic. Rana z izgubo Tešinskega nam zadana, ostaja odprta in bo krvavela še jako dolgo.

V par dneh bodo pri nas vojaški nabori, proti katerim se je pričela pod geslom antimilitarizma agitacija s strani socijalnih demokratov, ki je v ozki zvezi z nemško socijalnodemokratično agitacijo proti naborom. Ta agitacija je nepoštena in treba je poudariti, da v naši republiki ni treba sklicevati se na militarizem. Armada je po brambnem zakonu določena samo na neizogibno potrebno število in zakon je bil v parlamentu obravnavan z udeležbo vseh strank in bil sprejet potom kompromisa. Predstavlja minimum tega, kar nujno potrebuje naša država v sedanjem času ob še ne dosti jasni zunanji situaciji. Toliko bolj je čudno, da delajo ovire prav one stranke, ki so pod Avstrijo militarizem najbolj goreče podpirale. J. K. L.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. avgusta 1920.

— **O lopovskem nastopu klerikalcev proti Sokolom na Bledu** prinesemo jutri obširno poročilo, iz katerega je razvidno, da so klerikalci razblinili malenkostne incidente v veliko afero samo da bi prikrili svojo blamažo z Orli in da bi se znesli nad napred. družinami in nepristranskimi orožniki. Za danes zadostuj, da je bil orožniški stražmojster, ki je med vojno preprečil marsikatero lopovščino klerikalnih denuncijantov, premeščen in mu je bilo odvzeto samostojno vodstvo. G. Tomc je bil obsojen od okrajnega glavarja na 14 dni zapora, ker ni preprečil izzivanja Orlov in ker je protestiral proti streljanju s strojnimi puškami, dečki naraščaja pa so bili od okrajnega glavarja v Radovljici obsojeni »zaradi zvižganja« na 24 do 48 ur zapora.

— **Sokolski zlet na Bledu**, ki se je vršil včeraj, je bila sijajna manifestacija. Vsa okolica, vsi gosti in tujci in nešteto občinstva iz oddaljenih krajev je prispelo na Bled, da manifestira za Sokola.

— **Pogubnost odiranja tujcev in izletnikov.** Opetovano smo opozorili našo javnost, da je nam močno v škodo, če planejo po naših letoviščih in zdraviliščih kakor lačni volkovi po izletnikih in bolnikih ter jih izžemajo in odirajo. Naša svarila niso našla vpoštevanja, kakor nam to dokazujejo ne le neprestano nam dohajajoče pritožbe, marveč tudi glasovi hrvatskih listov. Tako piše »Jugoslovenski Lloyd« z dne 8. t. m.: »Dinarska vrednost. Mi smo v svojih krajih povsod obdržali kronsko vrednost, samo v Sloveniji so v zadnjem času pričeli ponekod računati v dinarjih. Tako so na primer to leto pričeli hoteli na Bledu računati sobam cene v dinarjih samo na ta način, da so enostavno zamenjali število kron z istim številom dinarov. Tako računajo za sobo, ki je stala lani 27 K, letos 30 dinarov, to je 120 K. Slično je z ostalimi cenami, in zlasti se radi poslužujejo dinarske vrednosti nekateri Nemci na Koroškem (v naši plebiscitni coni), ki enostavno računajo cene, mišljene v kronah, na enako število dinarov. O tej draginji v Sloveniji in o tem izžemanju publike se bomo morali še porazgovoriti.«

— **Zdravniški kongres v Zagrebu.** Minister za narodno zdravje je odobril tridnevni dopust, ne vštevši potovanja, vsem državnim zdravnikom Jugoslavije, ki se udeleže zdravniškega kongresa v Zagrebu v dneh od 6. do 8. septembra.

— **Tajnik delegacije Jugoslavije v Trstu** gosp. dr. Anton Novačan je bil v Logatcu aretiran, ko se je vračal iz Beograda v Trst. Civilno oblečen varnostni organ ga je spremljal iz Logatca v Trst na kvesturo. Tam so kazali, da so v veliki zadregi in so se opravičevali na levo in desno. Dr. Novačan je imel s seboj nekaj jugoslovenskih listov in zaradi teh da bi bili prijeli njega, ki je gotovo mogel pokazati potrebno legitimacijo. Italijanski divjaki so bili napadli delegacijo v Trstu ob znanih grozodejstvih, sedaj ne puste na miru člana delegacije Jugoslavije! Da vse delajo nalašč, ni treba še posebej pribijati. Italija išče sporov z Jugoslavijo. Naj se pazi!

— **Poslanec Shwegel** nam sporoča, da je vest, da bi bil odslovil neko gospodično, ki mu je ponudila srečke za invalidno loterijo, s pripombo »naj ga pusti pri miru, ker nima sreče v loteriji,« popolnoma izmišljena, ker mu ni nihče ponudil srečk. Lojalno popravljamo to vest, ki smo jo prinesli 18. julija po »Beogradskem Dnevniku«.

— **Gosp. kapetan Seunig**, znan sportni-jahač že iz lanske letne prireditve v Ljubljani, je prišel iz Virovitice s 6 konji na concours hippique, ki se vrši v nedeljo, dne 15. t. m. k

— **Študijske podpore iz tehnično - visokošolskega fonda.** Sporazumno s podpredsednikom »Upravne komisije tehnično - visokošolskih fondov v Ljubljani« gosp. gradbenim ravnateljem inž. Klinarjem sporočamo onim tovarišem, ki reflektirajo na podpore za Prago, Příbram in Brno, da morajo vlagati pravilno opremljene, na omenjeni fond naslovljene prošnje samo potom »Slov. dij. zadruge v Pragi« (na naslov Srečko Petrovčič, Ljubljana, Rimska c. 23) oz. »Slov. dij. zadruga v Brnu« (na naslov Ivan Hrovatin, Ljubljana, Resljeva c. 25), kateri šele oddajata tako zbrane prošnje fondu. Opozarjamo tozadevno tudi na »Uradni list« št. 79 (priložiti ubožni, krstni, domovinski list, zrelostno in vsa druga visokošolska spričevala, navesti druge podpore, poklic in naslov roditeljev ali oskrbnikov, priložiti znesek 4 K SHS itd.). Opozarjamo posebej, da se na prošnje, vložene po 1. septembru, ne bo moglo več ozirati. Tovarišem drugih strok sporočimo tozadevne informacije pravočasno.

— **Inženjerska podoficirska šola v Zagrebu.** V to šolo se bo sprejelo 150 gojencev iz meščanstva in kadrov. Kandidati meščanstva morajo izpolniti te-le pogoje: da so podaniki kraljevine SHS, da niso mlajši od 16 in ne starejši od 22 let, da so dokončali najmanj 2 razreda gimnazije ali realke ali v skrajnem slučaju 4 razrede osnovne šole, da so dobrega vedenja in nekaznovani, da niso oženjeni. Prošnje je vložiti do 20. septembra, svojeročno napisane, na načelnika inžinjerije IV. arm. oblasti v Zagrebu. Kandidati iz vojske se oglašajo s svojo prošnjo pri svoji komandi. Dne 25. septembra se vrši nato v Zagrebu zdravniški pregled.

— **Otvoritev telefonske centrale pri poštnem uradu Grebinj.** Pri poštnem in brzojavnem uradu Grebinj se je otvorila 2. avgusta t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

— **Škandal!** Prijatelj nam piše, da je dobil v roke objavo v Celje in nazaj v Ljubljano, katera je nosila popolnoma pristni žig, pritisnjen na južni železnici v Celju »Cilli 7-VIII. 1920. K. k. priv. Südbahn.«

— **Na državni obrtni šoli v Ljubljani** je razpisanih 15 profesorskih mest za razne stroke. Termin za vlaganje prošenj je dne 15. avgusta t. l. Interesente opozarjamo na tozadevni razglas v Uradnem listu štev. 91 z dne 7. avgusta t. l.

— **Pri zadnjem obračunu za cvetlični dan 19. in 20. junija, se je** nejasno naznanilo, da so znašali stroški 23.000 kron. Priključno na cvetlični dan prodajale so naše dame cel teden pri Prešernovem spomeniku zastavice, lampijončke in sveče. Vse to je odbor za cvetlični dan kupil in plačal 21.200 kron pri različnih trgovcih. Prodajalo se je to z 20odstotnim dobičkom. Godba v Zvezdi za promenadni koncert pa je stala 1500 kron. — To vse brez malih, neizogibnih stroškov, ki se jih ima pri takih prilikah in brez peciva, ki se je v Zvezdi prodajalo. To v pojasnilo. — Odbor.

— **Velik požar uničil vas Jesenje.** Vas Jesenje, spadajočo pod občino Hotič pri Litiji, je zadela dne 4. t. m. popoldne ob tretji uri velika nesreča. Triletni otrok se je igral z vžigalicami in povzročil ogenj pri Smoletovem hlevu. Več dni trajajoča suša je kakor nalašč bila pripravila slamnate strehe in lesena gospodarska poslopja za grozni požar. Silni vetrovi so kar trgali plamene in jih nosili daleč naokrog, tako da je bila v dobrih desetih minutah vsa vas v plamenih. Žetev požara je bila katastrofalna. Kozolci polni ravnokar pobranega žita, prešiči zaprti v svinjakih, hiše z vso opravo in obleko, skednji in lope z vsem omlačenim žitom in mrvo ter z vsem gospodarskim orodjem in raznimi stroji — vse to je bilo v eni uri uničeno. Ljudje niti blizu niso mogli zaradi silnega žara in vročine ter dima, ki ga je pihal silen veter na vse strani. Škoda je ogromna! Zgorelo je tudi 5 glav goveje živine, 10 ovac in 12 prešičev. Vsi posestniki so popolnoma uničeni. Nedotaknjena je ostala le Smoletova hiša in še drugi dve majši hiši. Vse drugo je spremenil požar v pepel in grobije. Ljudje so popolnoma brez strehe in vsakdanjih življenjskih potrebščin. Obupani se jokajo nad razvalinami in nad svojo grozno usodo. Vsa zavarovalnina znaša komaj kakih 10 tisoč kron, dočim se ceni škoda po požaru do poldrugega milijona. Iz tega se vidi, da mora biti pomoč javnosti in dobrih src res izdatna, ako se hoče vsaj malo pomagati ubogim pogorelcem. Apeliramo na vsa usmiljena srca dobročutečih ljudi, da pomagajo lečiti krute rane ubogih pogorelcev, katere brez zunanje pomoči čaka gotovo beraška palica. Denarni ali drugi darovi naj se blagovolijo pošiljati na »Odbor za nabiranje darov za pogorelce« v Hotiču pri Litiji. Za odbor Fran Rigler, učitelj.

— **Šmartno ob Paki.** V »Straži« je neki dopisnik dal duška svoji jezi nad tukajšnjim Sokolom. Gospodje, ako že pišete v časopise, poiščite si točnih informacij in ne podtikajte Sokolu vsega mogočega. Ako bo pes zalajal nad Orlom, gotovo je to delo Sokolov, ki dresirajo pse v ta namen. Nismo hoteli začeti s prerekanjem po časopisju, dasi smo imeli vzroka dovolj, ker mislimo, da je časopisje posvečeno plemenitejšemu namenu. Ker nas naravnost prosite za odgovor, evo Vam ga. Pri delu bomo spoznali, kdo je boljši, ne pri obrekovanju. Za zmerjanje imate ljudi, dobite jih toliko za delo in zmaga bo Vaša. — Na Vaše natolcevanje pa bodi to naš prvi in zadnji odgovor v časopisju.

— **Bijelisko.** Prejeli smo: Tukajšnji kaplan plete pridno na skrivnem orlovo gnezdo. Kdaj bo mlade orliče izvalil, se še sicer ne ve, a vsekakor je stvar že precej dozorela, kajti na Lovrenčevo nedeljo so gospodje to deloma v cerkvi med pridigo povedali. Priporočali bi vsakemu, ki namerava stopiti v to divno zvezo, naj si preje dobre prebere prekrasen in resničen uvodni članek »Slov. Naroda«, dat. 8. avg. 1920, od dr. Karla Triller »Sokol in Orel«. Če ima dotični kaj časti, narodnega čuta in ponosa v sebi, je izključeno, da bi kaj tacega storil. Če pa se bo vkljub temu našel kdo, ki bi hotel res stopiti v to družbo, vemo, s kom imamo opraviti. Z barvo le na dan, vsaj bomo spoznali pokrite rihte. Mladenu »Sokolu« pa naj bo to samo v izpodbudo k intenzivnejšemu delu.

— **Mala kronika.** V nedeljo opolnoči je odhajal z vrtne veselice pod Cekinovim gradom. Na cesti je postal ter začel študirati topografijo Ljubljane in njene okolice. Težko je bilo vprašanje: »kako priti po bližnjici na Resljevo cesto?« Začel je kolovratiti in je vzel smer bližnjice Šiška — Št. Vid. Na samotnem, že pred vojno zelo razupitem kraju med Šiško in Dravljami pa so baje k njemu pristopili trije črni rokomavharji ter ga oropali. Vzeli so mu 160 K in uro. O drznih napadalcih ni sluha, ne duha, ker mož ne more podati buržuazni policiji nikakih podatkov.

— **Umrl** je v sanatoriju na Reki gospod Josip Domladiš, lesotržec in posestnik v Ilirski Bistrici, glavar znane Domladiševe rodbine. Pokopljejo ga na Reki v lastni grobnici. Naj počiva v miru! Preostalim naše sožalje.

Najnovejša poročila.

KAKO SI ZAMIŠLJAJO TRŽAŠKI SOCIJALISTI AVTONOMIJO JUGOSLOVENOV?

Trst, 9. avgusta. Razpravljajoč o perečih vprašanjih preureditve in avtonomije Julijske Benečije, pripomnja glasilo tržaških italijanskih socijalistov »Lavoratore« sledeče: »Zelo kompliciran problem je nacijonalni problem. Tudi ta je problem pravičnosti. V tem oziru se ne bomo nikdar sporazumeli niti z italijanskimi nacijonalisti niti z jugoslovenskimi. Mi smo za nacijonalno pravičnost. Mi smo za miroljubno sožitje obeh plemen, ki morate prebivati v teh pokrajinah. Smo proti vsem imperializmom, proti vsem nasilnostim. Mi hočemo, da jugoslovenski delavci uživajo isto našo svobodo in isto našo pravico. Mi hočemo za Slovene — avtonomijo, za kar imajo pravico.

DEMISIJA KOMISARJA MOSCONIJA.

Trst, 7. avg. Generalni civilni komisar Mosconi je odpotoval naglama v Rim. To potovanje je v zvezi z nameravano demisijo komisarja Mosconija.

ITALIJANSKA ZBORNICA PROTI VERIŽNIŠTVU.

Trst, 7. avgusta. Italijanska zbornica je v razpravi o zakonu proti naviianju cen sprejela tudi naslednji točki: proizvajalec, trgovec ali preprodajalec na debelo ali drobno, ki se na kakršenkoli način veže z drugimi v namen preprečenja ali omejitve svobodne konkurence v prodaji sirovin, živil in drugega blaga ljudske rabe, se kaznuje z zaporom od enega do petih let in globo nad 1000 lir.« Za preiskave proti verižnikom pa se določa: »Kdor bi odrekel pojasnila ali jih podal netočno, če se zahtevajo od njega v svrho preiskave, ali kdor bi odrekel vpogled v listine, blagovne knjige, pisma in račune, ali preprečeval ali kakorkoli oviral izvedbo preiskave, se kaznuje z zaporom od enega do šestih mesecev in globo ne pod 2000 lirami. Če poda kriva pojasnila ali listine, se kazen zviša od ene do dveh tretjin.«

SPOPAD Z D' ANNUNCIJEVCI.

Trst, 6. avgusta. Včerajšnja druga izdaja »Piccola dela Sera« poroča z Reke z datumom 5. t. m.: »Predvčerajšnjim je odpeljal z Reke motorni čoln v Omišalj, ki je zaseden po Italijanih (na Krku). Čoln je prišel v višino rtiča Punta Origne (?), kjer se nahajajo jugoslovenske čete. Lete so začele obstreljevati čoln, ali ne da bi se ga jim bilo posrečilo zadeti. Motorni čoln ni imel zastave, in zato častniki, ki so se nahajali v čolnu, niso odgovarjali na streljanje, temveč so neustrašeno nadaljevali svojo pot. Dovršivši svoje opravke v Omišlju, so, da se izognejo na povratku toči krogelj, razvili italijansko zastavo. Dosegli so ravno nasproten učinek Ko so dospeli zopet do višine rtiča, so Jugosloveni iznova začeli streljati. Reški častniki, ki so bili oboroženi s puškami, so tokrat odgovorili na streljanje. Ker so bili izborni strelci, so videli takoj po prvih strelih, kako je nekaj civilnih ljudi bežalo po obronku. Kmalu nato so tudi vojaki prenehali streljati in so izginili. Tedaj se je motorni čoln približal nekoliko obali. Jugoslovenski vojaki so se zopet pojavili in začeli streljati, reški častniki pa odgovarjati. Jugosloveni so po nekaterih strelih zopet izginili. Motorni čoln je zavozil nekolikokrat sem in tja, a ko so videli, da o Jugosovenih ni več sledu, so krenili zopet proti Reki. Včeraj je doznala vojna ladja »Dante Alighieri«, da so bili tekom puškarjenja z motornim čolnom ranjeni trije jugoslovenski vojaki. Če bi Jugosloveni na svoja sistematična izzivanja ob meji našli vedno odločen odgovor, kakor v tem primeru, bi pač najbrž izpremenili svoje postopanje v prid zajemnim odnošajem. V ostalem pa bi ne bilo neumestno, če bi Italijani vendar že nastopili z vso odločnostjo, da napravijo konec nervoznosti teh nesramnih in predrznih sosedov.« — Ker ni drugih vesti o tem dogodku, pač ni mogoče presoditi, koliko resnice in koliko laži je v tem poročilu. Sodeč po nesramnem zaključku, bo imela pretežno večino pač zadnja!

VATIKAN MOLI ZA POLJSKO.

Trst, 9. avgusta. V nedeljo dopoldne so vatikanski jezuiti priredili veliko slovesno cerkveno manifestacijo vseh rimskih katoliških organizacij v cerkvi Jezusovi za ohranitev Poljske. Izdali so tudi poseben oklic, v katerem vele: »Poljska ne sme in ne bo umrla. Poljska je zid katoliške evropske civilizacije proti azijatskemu barbarstvu. Ne sme pasti. Zgodi naj se čudež, da se Poljska ohrani. Molimo zanjo!«

NEMCI IN POLJAKI.

Curih, 8. avgusta. Nemška vlada je poslala Poljski ostro noto zaradi preganjanja Nemcev s strani poljskih nacijonalistov na ozemlju, ki je pripadlo Poljski. Nemški poslanik v Varšavi je dobil nalog, da opozori osebno poljsko vlado na te dogodke.

Gospodarske vesti.

— **Zaključek železniške konference v Mariboru.** Maribor, 9. avgusta. Jutri dopoldne se zaključi delovanje železniške komisije v Mariboru. Nekateri odseki se presele na Dunaj, kjer bodo nadaljevali svoje delo. Med temi je tudi odsek za izmenjavo in uporabo železniških voz. Ii končni izvršitvi sklepov posameznih odsekov bodo povabljene posamezne sekcije in interesenti v Ljubljano. Glavno delo je bilo končano v Mariboru in so rešena vprašanja velikega obmejno - političnega in narodno - gospodarskega pomena, kar je v prvi vrsti zasluga naših vestnih jugoslovenskih delegatov na tej konferenci.

Borza.

LDU. **Zagreb**, 9. avgusta. Borza. Berolin 183—186, Italija 445—470, London 330—0, Novi Jork 84—86, Pariz 630—635, Praga 153—154, Švica 1400—0, Dunaj 39.40—39.65. Valute: dolarji 84—85.50, avstrijske krone 42 do 44, carski rublji 125—128, francoski franki 620—0, napoleondori 325—327, nemške marke 195—197, romunski leji 0—197, italijanske lire 452—455, angleški funti 310—325- češkoslovaške krone 143—0.

LDU. **Beograd**, 9. avgusta. Devize: Pariz 150—0. Berolin 48.75—49.25, Ženeva 370—380, Dunaj 9.90—10.05, Praga 39.50—40.50, Rim 115—117. Valute: 20 dinarjev v zlatu 0—27.30, francoski franki 166—167, dolarji 22.10—22.30, italijanske lire 115—117, levi 40—41, leji 50—50.25, nemške marke 49.50—50, drahme 240—250, čehoslovaške krone 41—42, avstrijsken krone 10.50—11.50.

Nujna objava vsem onim, ki imajo v avstrijski republiki terjatve pod zaporo.

Avstrijska republika je dala z ukazom državnega urada financ z dne 18. aprila 1919 pod zaporo vse odprte depote, vloge, dobro-imetja, safe in zaprte depote, ki pripadajo fizičnim osebam, družbam in juističnim osebam, katere imajo svoj sedež ali svoje bivališče v Jugoslaviji. To je pomenilo za vse one naše državljane, ki imajo v avstrijski republiki kake terjatve ali depote, težak gospodarski udarec. Vsled prizadevanja trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani se je osnovala v Ljubljani »Zveza upnikov v Sloveniji za privatnopravne terjatve napram dolžnikom v avstrijski republiki«, v kateri so zastopane deželna vlada za Slovenijo, trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, ljubljanske banke, hranilnice in posojilnice ter Zadružna zveza. Zveza je storila razne korake, da bi dosegla rešitev vprašanja, kako doseči vrnitev našega premoženja iz avstrijske republike. Njenemu prizadevanju se je posrečilo, da so prišla v Beogradu v tek pogajanja z avstrijsko republiko, tičoča se vrnitve našega premoženja. Po prizadevanju Zveze upnikov in vsled njene želje so ustanovile Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka in Slovenska eskomptna banka »Repatrijo, družbo z omejeno zavezo v Sloveniji za vrnitev jugoslovanskih vrednosti iz avstrijske republike« v Ljubljani. Namen te družbe je, da na kar najcenejši in najpriprostejši način izvrši repatriacijo vsega pod zaporo se nahajajočega premoženja.

Da bo mogoče uvaževati vse interese posameznih upnikov, naj vsi upniki, kateri žele, da se »Zveza upnikov« in »Repatrija« brigata za njihove interese, priglasijo svoje terjatve na naslov »Repatrija«, v katere pisarni v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8, dobe vzorce za prijavo.

»Repatrija« sprejema priglase depozitov in terjatev, katere so nastale pred 1. majem 1919.

Ne bavi se pa za sedaj z repatriacijo vojnih posojil. Tudi terjatve proti bivšemu erarju in terjatve proti avstrijski poštni hranilnici ne spadajo v delokrog »Repatrije«.

Oni, ki so vsled razglasa poverjeništva finančnega ministrstva z dne 11. marca 1919 štev. 1321 (Uradni List deželne vlade za Slovenjo št. LXII.), prijavili svoje vrednostne papirje pri Jadranski banki, podružnici v Ljubljani, naj pismeno sporoče, če žele, da jih »Repatrija« zastopa.

Da bo mogoče kriti režijske stroške, ima vsaka stranka plačati 10 K priglasnine in založiti:
od vrednosti do 50.000 K 1% terjatve, od vrednosti od 50.000 K do 100.000 K 0.75%, terjatve, od vrednosti od 100.000 kron do 200.000 K 0.50% terjatve, od vrednosti nad 200 000 K po dogovoru.

Takoj pri oglasu je plačati priglasnino in plačati vsaj ¼ na terjatev odpadajoče provizije.

Pri stalno obrestljivih vrednostnih papirjih se jemlje za podlago provizije nominale, pri dividendnih papirjih kurz dunajske borze dne 1. avgusta t. l.

Najmanjša pristojbina, ki jo je založiti, znaša 10 K.

Ako se doseže od Avstrije vračilo režijskih stroškov, kar se bo zahtevalo, se isti interesentom povrnejo. Ako bi bili režijski stroški manjši nego založeni zneski, se strankam povrne diferenca.

Prijave se morajo izvršiti najkasneje do 15. septembra 1920.

Ljubljana, dne 6. avg. 1920.

»Repatria,«
d. z o. z. v Sloveniji za vrnitev jugoslovansikh vrednosti iz avstrijske republike. k

Sokolstvo.

— **Sokol II.** priredi svojo VII. javno telovadbo dne 22. t. m. v Hribarjevem gaju, na kar se občinstvo in br. društva že sedaj opozarjajo. k

Turistika in sport.

— **Veliki jahalni concours hippique** vrši se v nedeljo dne 15. avgusta t. l. v Ljubljani na dirkališču. Posamezne točke sporeda kakor tudi imena jahačev in konj objavijo se pravočasno. k

Društvene vesti in prireditve.

— **Stari trg pri Ložu.** Podružnica sv. Cirila in Metoda ter Jugoslovanska Matica za Lož-Stari trg priredita dne 15. avgusta 1920 v Starem trgu skupno veliko veselico, h kateri se občinstvo uljudno vabi.

— **Lož.** Odbor za Koroško v Ložu-Starem trgu izreka iskreno zahvalo vsem, ki so sodelovali pri prireditvi dne 25. julija t. l., katera je doprinesla znesek 1478 K čistega dobička. Gospe in gospodične so dosedaj nabrale po okolici znesek 1814 K, tako, da se je odposlal za enkrat Narodnemu Svetu za Koroško skupni znesek 3300 kron.

Aprovizacija.

+ **Vojna prodajalna** na Poljanski cesti št. 15. ima v prosti razprodaji: mast po K 41 za kg, belo moko po K 12 za kg in kislo zelje po K 1 za kg.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Smrekovi drogi, 2 vagona, na železn. postaji, že rabljeni, 4 m × 20 cm, se ceno takoj oddajo. Naslov pove uprava tega lista. 5989

Drva drobno cepljena po 35 din. kg franko vagon naprodaj. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 6026

Gospod išče sobo ali samo posteljo. Ponudbe pod »Postelja 6040« na upravo Slov. Naroda. 6040

Naprodaj pisalni stroj, nov, z mizo in podlago, častniška sablja in starinsko pohištvo. Odda se tudi nekaj meblovanih sob, naslov pove uprav. Slov. Naroda. 6031

Spalna soba kompletna v dobrem stanju za eno ali dve osebi: ter nekaj druzega pohištva se takoj proda. Proda se tudi moško kolo. Ogleda in proda se Gosposvetska c. 12./I. 6033

Stanovanja dveh sob v vili se zamenja s stanovanjem 3 — 4 sob. Stranka mirna, samo odrasle osebe. Ponudbe pod „Zamenjava 2 — 4“ na Anončno ekspedicijo, Al. Matelič, Ljubljana. 6036

Kdo preskrbi mirni stranki stanovanje 3 — 4 sob? Lepa nagrada zajamčena. Dopisi pod „Stranka brez otrok“ na Anončno ekspedicijo Al. Matelič Ljubljana. 6035

Generator za vrtilni tok
150 K. V. A., 300 voltov, 250 obratov 42 HP z direktno priklopljenim tandenskim parnim strojem 200 PS, 2 črpalnici Worhington 1500 litrov na minuto 2 predogrevalca, 2 težka stružnika (Leitspindeldrehbänke 270 × 3500 m/m), in stružnik (Riemenscheibendrehbank) ter revolverski rezalni stroj za vijake, naprodaj **Ing. E. Hirsch,** Wien XIX. Karl Ludwigstrasse 86. Tel. 95882. 6015

Bučno olje
garantirano pristno nudi Ed. Suppanz, mlin olja, Pristava. 5995

Na prodaj je 2 vagona pristnega bukovega oglja. Ponudbe pod „Ogelje 6024“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 6024

Prodam ceno 200 m³ smrekovih tramov dolžina 4 — 13 mtr., pod Tič poštno ležeče Zatična Dolenjsko. 6028

Opremljeno sobo išče miren in soliden mlad gospod. Ponudbe pod „miren in soliden“ 6032 na uprav. Slov. Naroda. 6032

Kupim lepa suha meterska drva, pismene ponudbe z navedbo kakšna množica, cena in kje se jih lahko ogleda. Poštni predal št, 57, Ljubljana. 6027

Naprodaj je kompleten kinoaparat (sistem Pathé). Natančneje se poizve pri J. Šemerl, Spodna Hajdina 67, pošta Ptuj. 6038

Enonadstropna hiša, zgrajena l. 1912, blizu glavnega kolodvora v Ljubljani s štirimi stanovanji, vrtom, vodovodom, elektr. lučjo, pralnico in kopalnico se proda. Poizve se v pisarni Dr. Pegana. 6020

Komptoaristinja (strojepiska) vešča slovenske, hrvaške in nemške korešpondence se sprejme takoj. Prednost: Znanje cirilice in francoščine. Pismeno ponudbo je osebno oddati. Naslov pove uprav. lista. 6034

Tražimo za naše poduzeće u Bosanskom Brodu vrsnog **mašinskog majstora** koji ima u sličnoj struci odulju praksu i razumije sve električne radnje. Ponude sa naznakom plaće na **„Danica“** dioničko društvo za kemičku industriju Bosanski Prod. 6059

Ia apno
v kosih in drobno dobavlja na vagone
Ava, tovar. Laško.

Za Beograd se išče 5973
vodja-strokovnjak lesne trgovine,
vešč tudi srbskega jezika, vendar ne pogoj. Nastop takoj ali čim preje. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, plače in referenc pod „Lesna družba 5973“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

Strešne lepenke
velike količine, izvrstno opremljene.
Teerprodukten u. Dachpappenfabriken, Weber - Falkenberg, Achau bei Wien u. Berlin z velikimi destilacijami. 6019

Dospela je velika partija izbornega belega
banatskega vina
iz okraja Baje. K 13·50 za lit. V posodi kupca K 13·30. — MILKO JESIH, veletrgovina vina, Ljubljana - Rudnik. 5945

300 ton oglja naprodaj.
Vprašanja na: **Anzeigenstelle Funk Villach, Kärnten.**

Kupi se za izvoz
zacarinjeno in z izvoznicami
Vsaka množina **Ia. koruze** kakor pokvarjene, ječmena, žita, fižola, **koruznega zdroba,** bele moke, **novega krompirja** i. t. d. Ponudbe z **najnižjo ceno** franko postaja ali Maribor, na **Franjo Krepek, Maribor, Tattenbachova ul. 19.** 6001

Cosulich-Line
Trst—New York.
Odplov parnikov iz Trsta:
14./8. poštni parnik . . . . . Belvedere.
15./8. brzoparnik . . . . . Amerika.
21./8. brzoparnik . . . . President Wilson.
26./8. poštni parnik . . . . . Columbia.
Odhod iz Ljubljane 3 dni poprej.
Vozne liste prodaja in prostore za potnike s Slovenije pripravlja edinole:
Simon Kmetec,
Kolodvorska u. 26. Ljubljana. Kolodvorska u. 26.

Objava.

Na osnovi naredjenja Gospodina Ministra Vojnog i Mornarice E. G. Br. 3552 od 5. avgusta tek. godine, održaće se u Ekonomnom Odelenju (u Njeguševoj Ul. Br. 21.) pismena ofertalna licitacija za nabavku pisaci mašina sistam „UNDERWOOD“ za potrebu sviju komanada u Kraljevini na dan 14. septembra 1920 godine u 9 časova pre podne.

Pozivaju se zainteresovani da podnesu svoje oferte u zapečaćenom kovertu. Oferti imaju biti snabdevani sa taksenom markom od 10 dinara.

Kauciju polažu srpski podajnici 10% a strani 20% od ukupne vrednosti od 750.000 dinara.

Uslovi mogu se videti svakog radnog dana od 8—12 sati pre i od 4½—7½ po podne

Iz kancelarije Ekonomnog Odelenja Ministarstva Vojnog i Mornarice E. G. Br. 3552, 5. avgusta 1920 godine u Beogradu. 6037

7 izložbenih oken z roleti in stekli velikost 140×280, ena z vrati so na prodaj. Izve se pri stavbni tvrdki Ivan Ogrin, Ljubljana. 5942

V zakup se da takoj večje posestvo z inventarjem vred. Manjši grad popolnoma mebliran. Cena po dogovoru. Ponudbe sprejema dr. Ivan Fermevc, odvetnik v Ptuju. 5890

Gospa išče stanovanje najmanj z dvema sobama in kuhinjo v kakem lepom kraju Slovenije. Eventualno se tudi kupi hiša. Ponudbe pod „Svoj dom 6022“ na upravništvo Slov. Naroda. 6022

Brusnice (Preiselbeeren) razpošiljam po pošti v vsaki množini dokler se dobijo po K 8·— brezobvezno, poštnina in zavojnina se računa posebej. Karl Loibner, Celje. 6041

Stanovanje v Celju udobno in v lepi legi, se zamenja takoj s stanovanjem v Ljubljani. Prevoz pohištva se izvrši z enim vozom. Vprašanja pod „Celje—Ljubljana“ na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 5988

Kateri samski gospod odstopi prazno sobo z uporabo kuhinje samostojni dami, katera bi mu zato vodila gospodinjstvo. Ponudbe pod »Prazna soba 6023« na upravništvo Slovenskega Naroda. 6023

Potniki pozor! Velika potna torba (Reisetasche) pristno krokodilovo usnje, že rabljena se proda. Kje pove upravništvo Slov. Naroda. 6008

Proda se 300³ smrekovih in jelovih desk od 20 do 35 m/m debelosti. Ponudbe, franko vagon Podrožica, je vložiti do incl. 20 t. m. na podpisano upravo, kjer se dobivajo natančna pojasnila. Glavna uprava posestev Liechtenstein v Rožeku. 6000

: CEMENT :
Roman Silikat Portland | dobavlja **„AVA“ Laško.**

Kateri pohitite koncem avgusta **v Maribor** k sokolski slavnosti, toplo priporočamo brošuri: **Maribor in okolica,** zgodovinski spis. Cena 5 K. — **Vodnik po Mariboru.** Cena 3 K. Po pošti 60 vin. več. Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslov. novin, Maribor, Slovenska ulica 15. Na naročila brez denarja se ne ozira. 6007

Zidno opeko
zarezno (utorno) navadno
strešno opeko
dobavlja
„AVA“ Lubečno.

Prodaja lesa.
Na veleposestvu grofice Lamezan-Salins v Kokri se proda **300 kbm smrekovih žaganic.** Ponudbe je zaprte in rekomandirano vposlati do inkl. 16. avgusta t. l. na nadzorništvo tega posestva v Kokri. Pogoji, pod katerimi se bode ta les prodal, so interesentom na vpogled pri oskrbništvu. **Gozdno oskrbništvo grofice Lamezan Salins v Kokri.** 6018

Dr. Herman Strasser
odvetnik v Dolenji Lendavi
Gospodična Ivka Taussig
v Zagrebu
zaročenca.
Zagreb Dolenja Lendava.
4. avgusta 1920.

Razglas.
Vsled sklepa občnega zbora z dne 3. avg. t. l. se bo razdelilo
60 nagrad po 50 K dolgo služečim poslom ter obrtniškim pomočnikom
(pomočnicam), ki so vlagatelj Kranjske hranilnice. Prosilci, ki dokažejo nepretrgano službeno dobo najmanj 10 let in ki so že pet let vlagatelji Kranjske hranilnice, naj se oglasijo do 31. avg. t. l. pri tajništvu Kranjske hranilnice. — V Ljubljani, 5. avg. 1920
5947 **Kranjska hranilnica.**

Tekoč rastlinski
lim.
Izvrstno mrzlo lepivo za kartonaže, knjigoveznice, slikarje, tapetnike, za lepljenje etiket na steklenice in za apreturo, kakor najboljše nadomestilo, za dragi Tragantgumi za čevljarje. **Sal alcali krist., mavec** (gips) **barve za obleko** (Dalin), **loščilo** (biks) za čevlje, **čistilo in prašek** za **kovine** se dobi pri
A. Jurca & sinovi, Ptuj.

Potnik za tiskarsko stroko se sprejme. Ponudbe pod »F. M. 20/5881« na upravništvo. 5881

2 damski kolesi belo emajlirani „Puch Styria“ ceno naprodaj. Vprašanja na **Direktor Röhrich Zagreb, Šenoina ul. 1/I.** 6010

Kupil bi ali prevzel gostilno ali trgovino u Ljubljani, Celju ali Mariboru. Ponudbe na **Stjepan Kopač,** trgovec, Vinkovci, Slavonija. 6009

Deček poštenih staršev išče mesta učenca v trgovini. Sposoben slovenščine in nemščine obiskoval je ljudsko in meščansko šolo. Vprašanja na **Karl Potočnik, strojevodja v premogokopu, Velenje.** 5994

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4·80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Joranova ulica 13, Trnovo.** 4256

Proda se 4 vagone apna v kosih, dobro žganega in 9 kubičnih metrov orehovih plohov in desk različnih mer. Več pove **Ivan Gruden, Godič štev. 37 pri Kamniku.** 5991

Izvrstna haloška vina na prodaj 50 hl mešanega l. 1919 po 12 K 24 hl l. 1918 po 14 K, 30 hl težkega buteljskega, kl. rizling in traminec leta 1917 po 25—28 K. **Profesor Kasimir, Ptuj, Ulica na mestni vrh 5.** 6025

Sprejme se v manufakturni in špecerijski stroki dobro izurjena, **prodajalka,** ne pod 22 let stara, zmožna slovenskega in nemškega jezika. Hrana in stanovanje prosto. Ponudbe z zahtevo plače pod **„Pridna prodajalka 6012“** na upravništvo Slovenskega Naroda. 6012

: Hrvatski Drvotržac :
jedini stručni list u državi SHS.
Soradjuju naši prvi stručnjaci u industriji, produkciji drva kao i šumarstvu. Predplata godišnje K 60·—. **Adresar industrije drva. Cijena poštom K 14·—.** 6021

Kupujem
po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Calypsol
transmisijska zaloga (za mazanje z mastjo, sistem Sellers), z belo kovino ali brez nje s trdnim ali premičnimi skudelami vseh velikosti dobavno točno in najceneje **Kürt & Co., (Ing. Paul Kürt) Wien, IV., Schönburgstrasse 14.** 5996

Kontoristinjo
z večletno prakso, zmožno slovenskega in nemškega dopisovanja, strojepisja in po možnosti tesnopisja. Z znanjem hrvaščine imajo prednost. Ponudbe s plačilnim zahtevkom pod „Stalno“ na Anončno ekspedicijo, AL. MATELIČ, LJUBLJANA. 6030

Novo! Novo!
Izšla je knjiga
Nacrt Ustava
Ustavni načrt g. Stojana Protića, ministra za ustavotvornu skupštinu in izednačevanje zakonov. Ustavni načrt ustavne komisije, katero tvorijo pravniki-profesorji univerz. Avtentično izdanje, s predgovorom g. Stojana Protića. Naručbe sprejema založnik.
Knjigarna GECA KOHN,
Beograd, 5992
Knez Mihajlova ulica štev. 1.
Cena 9 dinara.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletina ul. 15.

Zurno dok zaliha traje!
Vinogradari, poljodjelci, trgovci.
ŽURNO! ŽURNO!
Preše za grožđje.
Gnječila za grožđje.
Sječkare.
Repare.
Runjače za kukuruzu.
Vjetrenjače.
Vršalice.
Vitle za dvoprag i.t.d.
prodaje na veliko i na malo, vazda **uz najniže cijene:**
„SMEV“ tvornica strojeva u Bjelovaru.
Tražite cijenike! Tražite ponude!

Drva z izvoznico ali brez nje naložena na gornjeavstrijski ali štajerski postaji kupimo vsako množino proti akreditivu in takojšnjemu plačilu. Trdne ponudbe s cenami na **Holzgrosshandlug Ignatz Steiner, Wien II., Körnergasse 2., Telefon št. 48.498.** 5950

Javna dražba.
Proda se 15. avgusta 1920 ob 13. uri na dražbi hiša na Gornjem Doliču, Mislinje zidana, zraven drvarnica, velik vrt in travnik, tik okrajne ceste, 10 minut od postaje Mislinje, hišna štev. 10. Dražba se vrši na licu mesta, prva ponudba je 15.000 kron. 6013

POZOR! **R. Worsche, Maribor** POZOR!
Gosposka ulica št. 10,
veletrgovina z manufakturnim blagom priporoča svojo bogato zalogo **po jako znižanih cenah.**

Naznanilo.
Naznanjam vsem cenj. trgovcem usnja, sedlarjem in čevljarjem **otvoritev svoje trgovine z usnjem podplati in vsemi čevljarskimi potrebščinami na debelo.** 6017
J. Sandrin, Ljubljana
Mestni trg štev. 6.

F. Rossi-Rijeka
veletrgovina zemaljskim proizvodima i brašnom
Telef. interurb. br. 21. **podružnica,-RUMA.** Brzoj. Rossi - Ruma.
Prodaje: kukuruz, pšenicu, zob, raž, ječam, napolicu i brašno, u najmanjim količinama od 5000 kg. franko magacin ili kolodvor Ruma.

Ia modelni mavec
(gips) za keramično industrijo
gradbeni mavec (Gibsdielengips)
Stukaturni mavec Alabasterski mavec
takoj dobavljivo v večjih količinah potom veletrgovine gradbenega materijala
Hans Trunk, Wien I., Opernring Nr. 15.
Brzojavni naslov: Gipstrunk Wien. 6020

SAPUN
(milo) za pranje
60/63% mastnih primjesa **opet prispio,** te nudi isti dok zaliha traje po **K 28·— 1 kg,** postavno skladište Zagreb, franko sanduk
Norbert Weiss,
Bakačeva ul. 4. Zagreb Telefon 7-33.

Kemična tvornica
Dr. Gerhardt & Dr. Guldner
Gesellschaft m. b. H.
WIEN
Pisarna in laboratorij: **IX./4 Schubertgasse Nr. 22** Telephon 16,012.
Tvornica in zaloga: **XIII./7 Auhofstrasse Nr. 171** Telephon 82.442.
Zastopnik: 6011
Josef Loos, chem.-tech. ph. Art.
Graz, II., Nibelungengasse Nr. 1.

Nudim za točno dobavo: Eterna olja:
3 kg janeževa, rectiv., bela,
20 kg Bergamotte, prima Reggio,
5 kg Bay, St. Thomas,
5 kg Cananga, Java, O. K. H.
10 kg Citronell, Java,
20 kg Citrona, Messina, prima,
5 kg Eucalyptus, globe,
5 kg olje žlahtne jelke, Ia,
5 kg Lavendel, Mont Blanc, extra,
10 kg Lemongrass, ostind.,
5 kg Petitgrain, franc.,
10 kg olje poprove mete, Ph. A. VIII. „Gega“, extrafin,
40 kg olje poprove mete, japon. orig.
5 kg Rožmarinovo, Ia,
5 kg Sternanis,
5 kg Spikovo,
5 kg Verbena.

Umetne in izolirane dišave:
5 kg Anethol, najčistejše, belo,
5 kg Anisaldehyd, (Aubepine),
10 kg Bezaldehyd, Ia, chlora prosto,
5 kg Benzoeskislinskimethylester,
5 kg Benzylacetat,
5 kg Benzylalkohol,
5 kg Citral, kem. čista,
5 kg Eugenol, 100 %,
10 kg Heliotropin, krist., kemično čist,
10 kg Hyacinthin, najč.
5 kg Isoeugenol (Oeillet),
5 kg Isosafrol,
10 kg Jonon, 100%, extra,
5 kg Safrol,
5 kg Salicylokislinskiamylester,
5 kg Terpentinovo, extra,
5 kg Vanillin, 100%, kemično čisto,
5 kg Zimtaldehyd.

Pristna in komponirana cvetlična olja:
2 kg Neroli, bigarade, pristno francosko,
2 kg Neroli, umetna, „Gega“,
2 kg Nelke, umetna, „Gega“,
2 kg Flieder, umetna, „Gega“,
2 kg Veilchen, umetna, „Gega“.
Različno:
1 kg Zibeth, pristen,
5 kg Zibethtinktur, koncentriran,
10 kg „Solve“, Fixateur, prima,
5000 kg Citronov sirup, extrafin, „Gega“.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«. Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.